

آثار باستانی و ارزش های تاریخی

بیشینه یا قدمت کوه گیلویه و بویر احمد

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۲۵ دی ۱۳۹۳ / ۴۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

بیشینه یا قدمت کوه گیلویه و بویر احمد در متون کهن کوه گیلویه و بویر احمد افسانه های باستانی و داستان های اسطوره ای علم تفسیر اساطیر، شخصیت واقعی تسمیه و شناسنامه کوه گیلویه و بویر احمد را در پشت خاکریزهای ایران باستان پنهان کرده است، غافل از اینکه بدانند (کوه گیلویه) با قامت رسا و در کنار آن (بویر احمد) قدمتی برابر با هزاره سوم پیش از میلاد را نشان می دهد. بلاد شاپور-۱ که سرزمین وسیعی از (انزان) و (انشان) بوده و شهر باستانی (ارجان) که مرکز آن محسوب می گردید، همراه با سرزمین (خوزستان) در حدود 5000 سال پی

بیشینه یا قدمت کوه گیلویه و بویر احمد در متون کهن

کوه گیلویه و بویر احمد

افسانه های باستانی وداستان های اسطوره ای علم تفسیر اساطیر،شخصیت واقعی تسمیه وشناسنامه کوه گیلویه وبویر احمد را در پشت خاکریزهای ایران باستان پنهان کرده است، غافل از اینکه بدانند (کوه گیلویه) با قامت رسا ودر کنار آن (بویر احمد) قدمتی برابر با هزاره سوم پیش از میلاد را نشان می دهد.

بلاد شاپور-1- که سرزمین وسیعی از (انزان)و(انشان) بوده وشهر باستانی(ارجان) که مرکز آن محسوب می گردید، همراه با سرزمین (خوزستان) در حدود 5000 سال پیش مسکن اولیه دولت مقدر عیلامیان از نژاد (سام)-2- بوده است.

لیکن-3- پیوند میان چمن زارهای حاصلخیز و پرآب و سرزمین های زراعی سوزیان (شوش) و دره های بلند و سلسله جبال (انشان) در شما و شرق دشت (منطقه بختیاری امروز) {و کوه گیلویه و بویر احمد} که از نظر چوب و آهن

ثروتمند بودند، این پیوند مبنای اصلی ویژگی تاریخ و تمدن مستقیم عیلام است. وقتی این ارتباط حیاطی در قرن هفتم قبل از میلاد شکست و مادها و پارس ها کوه های عیلام را به تصرف در آوردند، کشور رو به زوال رفت. احتمال دارد قرن ها تلاش لازم بوده است تا ساکنان دشت های سوزیان (شوش) و چوپانان صحرا گرد (منطقه بختیاری) {و کوه گولیه و بوير احمد}، کوه های انشان بصورت یک گروه (مردم عیلام) در آید، علاوه بر این به نظر میرسد که این اتحاد سیاسی فقط به وسیله فرمانروایان قوی حاصل میشد و اگر فرمانروایی از این قبیل وجود نداشت نواحی مختلف عیلام به حالت انزوای اولیه خود باز می گشت.

به همین دلیل عیلام همیشه بصورت یک کشور فدرال سازمان یافته، در تلاش برای متحد کردن مناطق مختلف فدراسیون شاهان که حکمرانان برتر بودند سعی کردند شاهزاده نشین های کوچک را از طریق ارتباط های خونی (ژنتیکی) به خود وفادار سازند، نتیجه این امر نوعی هیئت سیاسی بود که بر یک خط مشی غیر عادی پیچیده و در واقع بی همتا شکل می گرفت.

خاندان هایی فرمانروایی که در این امر موفق بوده اند به نظر میرسد که از سرزمین های کوهستانی برخاسته باشند نه از سوزیان، گرچه خود شوش در اوایل کار موقعیت پایتخت را به دست آورد. 4-

همچنین از ابتدای کار در میابیم که فدراسیون عیلام به بوسیله یک قدرت فائقه اداره میشد که بر یک دسته شاهزادگان دست نشانده حکومت داشت. در دوران استقلال عیلام این قدرت فائقه لقب شاه (به عیلامی {زونیکر}) را داشت که معمولا (شاه انشان و شوش خوانده میشد. 5-

به این وصف انزانی ها و انشانی ها دو گروه از مردم کوه نشین جنگاور و عموزادگان متخاصم بوده اند که در قسمت پارس انزانی ها و در قسمت خوزستان انشانی ها زندگی می کرده اند.

کوروش بزرگ در کتیبه ای، خود را از تبار انزانی دانسته است و در هیچ یک از الواح و کتیبه ها و حتی در هیچ یک از متون یونانی بازمانده، اخبار قیام وعدم اطاعت مردمان کوه گیلویه یعنی انزانی ها علیه هخامنشیان دیده نمیشود.

نقشه کوه گیلویه و بهبهان در نقشه قدیم انزان و انشان

پانویست

- 1- بلاد شاپور: این ناحیه در مرز بین خوزستان و فارس در مشرق ارجان قرار دارد و این همان سرزمین پهناور کوه گیلویه است که در کنار آن شهر باستانی (دهدشت) و در 60 کیلومتری آن شهر ارجان مرکز آن بوده است.
- 2- (سام) پسران سام، عیلام، عاشور، ارفکشد، لود و رام- نقل از تاریخ ایران نوشته سرپرسی سایکس (ج1، ص 62)، تاریخ جغرافیا خوزستان، نوشته امام شوشتری (ج1، ص 79)، موسی سیادت، تاریخ جغرافیا عرب خوزستان ص 27.
- 3- مردم شوش (عیلام) کشور خود را (انزان سوسونکا) می خواندند. استرابو و مورخین اسکندر نیز (سوسینا) لفظ ایلام (عیلام) یا عیلامتو را که یونانیان (الیمائیس) می خواندند به معنی جبال است و چون آشوری ها (ساکنان بین النهرین) با کوهستان عیلام ابتداء رابطه پیدا کردند و دامنه قدیم جلگه های آن کم وسعت تر از امروز بوده، بنابر این

اهمیت جبال آن بیشتر بوده است.

4- دنیای گمشده عیلام (بازسازی یک تمدن گمشده) تالیف والتر هینس، ترجمه فیروز فیروزنیا، چاپ 1371 ناشر: انتشارات فرهنگی هنری، ص 70-79.

5- ایلام ها در روزگار خود، همسایگان کوه نشین خود را مطیع خویش ساختند و بدین ترتیب در کوه های زاگرس متصرفاتی بدست آوردند و مهمترین قسمت ایلام (عیلام) در کوه های زاگرس (انسان) نام داشت، که در مغرب استان فارس امروزی (کوه گیلویه و بویر احمد) واقع بود که توسط کورش پادشاه پارسیان به تصرف در آمد (تاریخ ایران و جهان در روزگاران باستان) ص 53

برگرفته شده از کتاب (تاریخ سرزمین ستارگان) ج 2 - سیدعلی موسوی نژاد سوق

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «بیشینه یا قدمت کوه گیلویه و بویر احمد»، پارسیان دژ، ۱۳۹۳.

خواندن مقاله و پیوست های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1599/pdf/بیشینه-یا-قدمت-کوه-گیلویه-و-بویر-احمد>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۴۰۵ مرداد ۱۲